

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
(ΕCHO)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕCHO 2004

Τελική έκδοση 18/12/2003

1. ΣΥΝΟΨΗ

Το ακόλουθο έγγραφο χαράσσει τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τις δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας της ECHO το 2004. Ως Υπηρεσία Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Κοινότητας, η ECHO παρέχει βοήθεια χωρίς διακρίσεις σε πληθυσμούς τρίτων χωρών που έχουν πληγεί από καταστροφές, τόσο ανθρωπογενείς όσο και φυσικές, και σε αυτούς που έχουν πληγεί από συγκρούσεις. Η ECHO υποστηρίζει την παροχή αυτής της βοήθειας που καθορίζεται αποκλειστικά και μόνο στη βάση των αναγκών χωρίς να εξαρτάται από πολιτικές σκοπιμότητες. Η ECHO αποσκοπεί επίσης να συνδράμει τους πληγέντες πληθυσμούς ώστε να επανακτήσουν την αυτάρκεια και για το σκοπό αυτό, συμμετέχει ενεργά στην εφαρμογή της σύνδεσης μεταξύ αρωγής, αποκατάστασης και ανάπτυξης (ΣΑΑΑ). Η υπηρεσία καταβάλλει επίσης προσπάθειες για την προώθηση της ετοιμότητας σε περιπτώσεις καταστροφών. Ο άμαχος πληθυσμός εξακολουθεί να αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο βίαιων συγκρούσεων. Η Ασία και η Αφρική είναι οι πλέον πληγείσες περιοχές του πλανήτη. Ο αριθμός των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας (EEX) εξακολουθεί να ανέρχεται σε 25 εκατ. παγκοσμίως. Σε απόλυτους όρους, οι αριθμοί των προσφύγων ελαττώθηκαν μετά την επιστροφή 2 εκατ. πολιτών στο Αφγανιστάν, μειώνοντας το συνολικό αριθμό προσφύγων σε 10,4 εκατομμύρια. Όμως, τα στοιχεία αυτά δεν αντιστοιχούν σε λιγότερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα λόγω του ότι χρειάζονται βοήθεια όχι μόνο οι EEX και οι πρόσφυγες, αλλά και οι επαναπατριζόμενοι.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αριθμός των φυσικών καταστροφών αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία, με την πείνα να αποτελεί τη συνηθέστερη αιτία θανάτου. Και στο σημείο αυτό πρέπει να εξεταστούν και άλλα δεδομένα ώστε να αξιολογηθεί η κατάσταση από ανθρωπιστική άποψη: Καίτοι ο αναφερόμενος αριθμός θανάτων παγκοσμίως λόγω φυσικών καταστροφών έχει μειωθεί, ο αριθμός των πληγέντων πληθυσμών έχει αυξηθεί, προκαλώντας τοιούτοτρόπως μεγαλύτερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Το 2004 η ECHO θα συνεχίσει να παρεμβαίνει σε περιοχές που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα που καθόρισε στην αξιολόγηση των παγκόσμιων αναγκών που πραγματοποίησε το 2004: Κέρας της Αφρικής, Μεγάλες Λίμνες, Δυτική Αφρική και Μεσημβρινή Αφρική και ορισμένα μέρη της Ασίας, ιδίως Ιράκ και Αφγανιστάν). Επιπλέον, η κατάσταση, από ανθρωπιστική άποψη, στη Μέση Ανατολή εξακολουθεί να επιδεινώνεται δραματικά. Η ECHO θα συνεχίσει επίσης να δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε παραμελημένες κρίσεις και παραμελημένες ανάγκες όπως στην Αϊτή, Δυτική Σαχάρα, Μιανμάρ/Βιρμανία, Νεπάλ, Ρωσία (Τσετσενία), Σουδάν, Σομαλία, Ταϊλάνδη (σύνορα με τη Βιρμανία) και Ουγκάντα. Η ECHO συνεχίζει επίσης τη δέσμευσή της όσον αφορά την κατάλληλη αντιμετώπιση διατομεακών ζητημάτων όπως η ΣΑΑΑ και η ετοιμότητα σε περιπτώσεις καταστροφών, δραστηριότητες σχετικές με τα παιδιά και το νερό. Το νερό έχει επιλεγεί ως νέα οριζόντια προτεραιότητα λόγω της σημασίας του για τη διάσωση ζωών σε περιόδους ανθρωπιστικών κρίσεων και ως ενός από τα στοιχεία ή τους παράγοντες που ευθύνονται για φυσικές καταστροφές. Η στρατηγική πληροφόρησης και επικοινωνίας της ECHO για το 2004 θα συνεχίσει να εστιάζεται στην υποστήριξη της διατήρησης ενός ανεξάρτητου «ανθρωπιστικού χώρου» σε καταστάσεις κρίσης και της διασφάλισης της αξιοπρέπειας των πληθυσμών σε περιπτώσεις καταστροφών ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς το 2004 θα επέλθουν ορισμένες σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό περιβάλλον σε διάφορα επίπεδα, με την εκλογή νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την προσχώρηση 10 νέων κρατών μελών και το διορισμό νέας Επιτροπής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Η ECHO - η Υπηρεσία Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Κοινότητας είναι η αρμόδια υπηρεσία για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας χωρίς διακρίσεις σε τρίτες χώρες, μέσω της οποίας η Επιτροπή εκφράζει τη συγκεκριμένη αλληλεγγύη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι όσων έχουν πληγεί από συγκρούσεις ή καταστροφές, τόσο φυσικές όσο και ανθρωπογενείς, σε ολόκληρο τον πλανήτη. Οι αποφάσεις και οι δράσεις που αναλαμβάνει η Υπηρεσία καθορίζονται αποκλειστικά από την αξιολόγηση των αναγκών ανθρωπιστικού χαρακτήρα και δεν διέπονται ούτε εξαρτώνται από πολιτικές σκοπιμότητες.

Αποστολή της ECHO είναι η χρηματοδότηση της συντονισμένης παροχής κοινοτικής ανθρωπιστικής βοήθειας και προστασίας μέσω ανθρωπιστικών οργανισμών εταίρων (ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμοί) με σκοπό τη διάσωση και τη διαφύλαξη ανθρώπινων ζώων, τη μείωση ή πρόληψη των δοκιμασιών και τη διασφάλιση της ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας πληθυσμών τρίτων χωρών που έχουν πληγεί από κρίσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Η βοήθειά της αποσκοπεί επίσης στη διευκόλυνση, από κοινού με άλλα μέσα ενίσχυσης, της επακόλουθης επανόδου των πληθυσμών στην αυτάρκεια οπουδήποτε και οποτεδήποτε είναι εφικτό, προκειμένου να καταστεί δυνατή η σταδιακή κατάργηση της χρηματοδότησης της ECHO υπό ικανοποιητικές συνθήκες. Με την προοπτική αυτή, η Υπηρεσία Ανθρωπιστικής Βοήθειας συμμετέχει ενεργά στην εφαρμογή της σύνδεσης μεταξύ αρωγής, αποκατάστασης και ανάπτυξης (ΣΑΑΑ) και στην ανάπτυξη ισχυρότερης συνεργασίας με άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής ή άλλους χορηγούς βοήθειας. Εκτός από την άμεση ανταπόκριση σε ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα σε τέτοιες καταστάσεις, η πολιτική της αποσκοπεί επίσης να συνεισφέρει θετικά στην εδραίωση σε διεθνές επίπεδο μιας πιο ολοκληρωμένης και βιώσιμης προσέγγισης για την επίλυση κρίσεων/ προβλημάτων πολύπλοκου χαρακτήρα.

Με βάση την εμπειρία της στην αντιμετώπιση καταστροφών, η ECHO καταβάλλει επίσης προσπάθειες για την προώθηση της ετοιμότητας σε περιπτώσεις καταστροφών - ως μέρος μιας συνολικής προσέγγισης της Επιτροπής για την πρόληψη και ετοιμότητα σε περιπτώσεις καταστροφών - προκειμένου να μειωθεί 'το ευπρόσβλητον' και η έκθεση των ατόμων σε κινδύνους και καταστροφές καθώς και το οικονομικό κόστος τέτοιων καταστροφών.

Η ανθρωπιστική βοήθεια λειτουργεί σε δυσχερή περιβάλλοντα που χαρακτηρίζονται από το απρόβλεπτο, την αστάθεια, την ανασφάλεια και την προβληματική πρόσβαση στα θύματα. Οι πολύπλοκοι και ασταθείς όροι υπό τους οποίους λειτουργεί η Υπηρεσία καθώς επίσης και το γεγονός ότι οι δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας υλοποιούνται από τρίτους καθιστούν την επίτευξη των καθορισθέντων στόχων πολιτικής ένα καθήκον πρόκλησης. Η επίτευξη των καθορισθέντων στόχων πολιτικής μπορεί να εξαρτάται από παράγοντες που δεν εμπίπτουν άμεσα και έμμεσα στο επιχειρησιακό της πεδίο.

3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο στρατηγικής αποτελεί μέρος του κύκλου στρατηγικού σχεδιασμού και προγραμματισμού της ECHO που έχει παγιωθεί τα δύο τελευταία έτη, επωφελούμενο από τη μεταρρύθμιση της Επιτροπής εν γένει και την εισαγωγή συστήματος διαχείρισης της απόδοσης ειδικότερα.

Η στρατηγική για τη βοήθεια της ECHO το 2004 θεωρείται βασικό μέσο για την πραγματοποίηση ανοικτού, ευρέος και διάφανου διαλόγου με τους εταίρους της και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Πρέπει επίσης να θεωρηθεί μέρος της ανταπόκρισης που προτίθεται να παράσχει η Υπηρεσία όσον αφορά τη συγκεκριμένη εφαρμογή των *Αρχών και Ορθών Πρακτικών της Ανθρωπιστικής Βοήθειας και του Προγράμματος Εφαρμογής της Ορθής Ανθρωπιστικής Βοήθειας (καλούμενες στο εξής «Αρχές Ορθής Βοήθειας»)* που εγκρίθηκαν στη Στοκχόλμη στις 16-17 Ιουνίου 2003.

Οι *Αρχές Ορθής Βοήθειας* ορίζουν ότι η χρηματοδότηση της ανθρωπιστικής βοήθειας πρέπει να χορηγείται κατ' αναλογία των αναγκών και βάσει εκτιμήσεων των αναγκών, αντικατοπτρίζοντας τοιούτοτρόπως τους ακρογωνιαίους λίθους των αρχών προγραμματισμού της ECHO. Οι *Αρχές Ορθής Βοήθειας* επιβεβαιώνουν επίσης την πρωταρχική θέση των οργανώσεων των πολιτών για την εφαρμογή της ανθρωπιστικής δράσης και καλούν τους χορηγούς βοήθειας να στηρίζουν τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη χρήση στρατιωτικών πόρων και πόρων πολιτικής προστασίας για την παροχή αρωγής σε περιπτώσεις καταστροφών, καθώς επίσης και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη χρήση στρατιωτικών πόρων και πόρων πολιτικής προστασίας προς στήριξη των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών σε πολύπλοκες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (στο εξής «κατευθυντήριες γραμμές MCDA»). Το 2003 η ECHO, από κοινού με το Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων των ΗΕ («OCHA»), οργάνωσε την παρουσίαση των κατευθυντήριων γραμμών 2003 προκειμένου να καταστήσει εμφανή την αδιάλλακτη υποστήριξη της στη φιλοσοφία στην οποία βασίζονται, συγκεκριμένα ότι η ανθρωπιστική δράση πρέπει να διατηρεί τον μη στρατιωτικό χαρακτήρα της και να βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού, της ουδετερότητας, της αμεροληψίας και της βοήθειας χωρίς διακρίσεις. Η υπεράσπιση και υποστήριξη της ανάγκης σεβασμού του «ανθρωπιστικού χώρου» αποτελεί διαρκή προτεραιότητα.

Το 2004, η Υπηρεσία Ανθρωπιστικής Βοήθειας πρέπει να λειτουργήσει εντός πλαισίου θεσμικής μετάβασης. Την 1η Μαΐου 2004, δέκα νέα κράτη μέλη θα προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον Ιούνιο του 2004, οι πολίτες ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχουν την ευκαιρία να ψηφίσουν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τέλος, την 1η Νοεμβρίου 2004, θα αναλάβει καθήκοντα η νέα Επιτροπή.

Κατά τη στιγμή δημοσίευσης της στρατηγικής αυτής, δεν είναι ακόμη σαφές πώς θα συνεχιστούν οι εργασίες της Διακυβερνητικής Διάσκεψης το 2004. Στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης που ετοίμασε η Διάσκεψη περιλαμβάνεται ειδική διάταξη με αντικείμενο την ανθρωπιστική βοήθεια, στην οποία τονίζεται ότι οι δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας εγκρίνονται σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, ειδικότερα την αμεροληψία και τη βοήθεια χωρίς διακρίσεις. Η προσοχή και η επαγρύπνηση πρέπει να διατηρηθούν, ώστε να διαφυλαχθούν σε κάθε μελλοντική συζήτηση για την εξωτερική πολιτική και την

κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας της Ένωσης οι αρχές που διέπουν την ανθρωπιστική βοήθεια και τον ανθρωπιστικό χώρο.

Αφού προήδρευσε στην Ομάδα Στήριξης των Χορηγών Βοήθειας (δηλ. στην ετήσια συνεδρίαση των βασικών χορηγών βοήθειας της ΔΕΕΣ) τον Ιούνιο του 2003, η ECHO φιλοξένησε, το Νοέμβριο του 2003 στις Βρυξέλλες, την παρουσίαση των συντονισμένων εκκλήσεων των ΗΕ (CAP) για το 2004 εστιάζοντας στις «παραμελημένες κρίσεις». Θα παραμείνει ενεργός χορηγός βοήθειας αποσκοπώντας στο στενό συντονισμό με άλλους σημαντικούς χορηγούς βοήθειας και στην υπεύθυνη υποστήριξη των Ενοποιημένων Εκκλήσεων των Οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών και των Εκκλήσεων του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου -όπως υπογραμμίζεται από τις Αρχές Ορθής Βοήθειας. Ταυτόχρονα, η ECHO θα διατηρήσει την προσέγγιση εταιρικής σχέσης «ευρείας βάσης» και γενικού διαλόγου με τις ανθρωπιστικές ΜΚΟ για κρίσιμα ζητήματα ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Η Υπηρεσία θα συμμετάσχει επίσης ενεργά στην προετοιμασία της πρότασης της Επιτροπής για τις νέες δημοσιονομικές προοπτικές από το 2007 και εξής, με έμφαση στο κεφάλαιο που αναφέρεται στην ανθρωπιστική βοήθεια.

4. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2004

Η έρευνα έδειξε ότι την περίοδο μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, σε αντίθεση με τις κατά το παρελθόν κυριαρχούσες διακρατικές συγκρούσεις, οι ενδοκρατικές συγκρούσεις καθίστανται ολοένα σημαντικότερες. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον άμαχο πληθυσμό, που αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο βίαιων συγκρούσεων. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Ινστιτούτου έρευνας διεθνών συγκρούσεων της Χαϊδελβέργης¹, τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι την περίοδο Δεκέμβριος 2002 - Ιούλιος 2003 συνέβησαν τουλάχιστον 165 πολιτικές συγκρούσεις, εκ των οποίων 52 θεωρήθηκαν βίαιες έριδες (κρίσεις, σοβαρές κρίσεις ή πόλεμοι) έναντι 113 μη βίαιων συγκρούσεων (λανθάνουσα σύγκρουση, έκδηλη σύγκρουση). Τα πορίσματα της έρευνας αποδεικνύουν και πάλι ότι η Ασία και η Αφρική είναι οι περιοχές με τον υψηλότερο αριθμό βίαιων συγκρούσεων, προκαλώντας συχνά μεγάλης κλίμακας εκρίζωση των πληθυσμών και ανθρώπινες δοκιμασίες.

Ο αριθμός των προσφύγων και των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό των χωρών (EEX) υπογραμμίζει την ανθρωπιστική διάσταση της γεωπολιτικής κατάστασης. Το 2002, ο συνολικός αριθμός προσφύγων παγκοσμίως μειώθηκε κατά 14 % περίπου δηλαδή από 12 εκατομμύρια σε 10,4 εκατομμύρια σε σύγκριση με το 2001.² . Ο βασικός λόγος έγκειται στην επιστροφή περίπου 2 εκατ. πολιτών στο Αφγανιστάν. Η μείωση του αριθμού των εκριζωθέντων πληθυσμών δεν επέφερε μείωση των αναγκών ανθρωπιστικού χαρακτήρα, καθώς οι πρόσφυγες που επέστρεψαν στο Αφγανιστάν συνεχίζουν να χρειάζονται βοήθεια για να ξαναρχίσουν τη ζωή τους. Ο

¹ Ινστιτούτο έρευνας διεθνών συγκρούσεων της Χαϊδελβέργης (HIK), “Εγκαιρη ανίχνευση των ανθρωπογενών κρίσεων”, Ενδιάμεση έκθεση της ECHO (Αύγουστος, 2003), http://www.hiik.de/en/index_e.htm.

² <http://www.unhcr.ch/cgi-bin/texis/vtx/basics> στην έκδοση: “Refugees by Numbers”, 2003

αριθμός των επαναπατριζόμενων που έτυχαν βοήθειας από την UNHCR (Υπατη Αρχή των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες) αυξήθηκε στη συνέχεια από 500.000 το 2001 σε σχεδόν 2,5 εκατ. το 2002. Τα στοιχεία της UNHCR δεν περιλαμβάνουν τους περισσότερους από 4 εκατομμύρια παλαιστίνιους πρόσφυγες που έχουν καταχωρηθεί στην UNRWA (U.N. Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East).³ Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των νέων προσφύγων που κατέγραψε η UNHCR (σχεδόν 300.000) ήταν κατά 69 % χαμηλότερος από το 2001, με τις μεγαλύτερες εκτοπίσεις πληθυσμών να συμβαίνουν στην Αφρική νοτίως της Σαχάρας, οι συνολικές ανάγκες έχουν αυξηθεί. Σύμφωνα με την UNHCR η Ασία φιλοξενεί το μεγαλύτερο προσφυγικό πληθυσμό παγκοσμίως (4,2 εκατ.) ακολουθούμενη από την Αφρική (3,34 εκατ.) και την Ευρώπη (2,14 εκατ.).

Ο αριθμός των ΕΕΧ στον πλανήτη παραμένει στα 25 εκατ., με την Αφρική να έχει τους περισσότερους ΕΕΧ από τον υπόλοιπο κόσμο από κοινού, με συνολικά 13 εκατ. άτομα να βρίσκονται μακριά από τα σπίτια τους λόγω κάποιας σύγκρουσης⁴. Ο σταθερός αριθμός των 25 εκατ. ΕΕΧ το 2002 υποδηλώνει μια στάσιμη κατάσταση, ενώ στην πραγματικότητα υπήρξε σημαντική μετακίνηση των εκτοπισθέντων πληθυσμών με περίπου 3 εκατ. ΕΕΧ να έχουν επιστρέψει στα σπίτια τους και παρεμφερή αριθμό ατόμων να έχουν πρόσφατα εκτοπισθεί. Αμφότερες οι ομάδες χρειάζονται βοήθεια.

Όπως σκιαγραφείται στην Έκθεση 2003 για τις καταστροφές στον πλανήτη⁵, το 2002 αναφέρθηκαν περισσότερες καταστροφές από οποιοδήποτε άλλο έτος κατά τη δεκαετία 1992 - 2001. Το 2002 οι καταστροφές προκάλεσαν λιγότερους θανάτους αλλά είχαν μεγαλύτερο αντίκτυπο από την προηγούμενη δεκαετία. Πέρυσι αναφέρθηκαν 24.000 νεκροί σε σύγκριση με το μέσο όρο της δεκαετίας (62.000 νεκροί ετησίως). Ωστόσο, εκτιμάται ότι επλήγησαν τουλάχιστον 608 εκατ. άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο τριπλάσιο του ετήσιου μέσου όρου της περιόδου 1992-2001. Πληθυσμοί από λιγότερο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο να καταστούν θύματα καταστροφής. Από τους 24.500 που αναφέρθηκαν νεκροί το 2002, το 94% διαβίωσαν σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αριθμός των οφειλόμενων στις καιρικές συνθήκες καταστροφών αυξήθηκε από ετήσιο μέσο όρο 200 για την περίοδο 1993-1997 σε ετήσιο μέσο όρο 311 την περίοδο 1998-2002. Κατά την τελευταία δεκαετία, η πείνα φαίνεται να προκάλεσε το μεγαλύτερο αριθμό θανάτων (275.000 άτομα πέθαναν, σχεδόν το ήμισυ όλων των αναφερόμενων θανατηφόρων συμβάντων), ενώ οι πλημμύρες έπληξαν περισσότερα άτομα από οποιαδήποτε άλλη φυσική ή τεχνολογική καταστροφή (140 εκατ. κατά μέσον όρο ετησίως). Όπως τονίζεται στην Έκθεση της ΔΟΕΕΣ για τις καταστροφές στον πλανήτη το 2003, οι αναφερόμενοι θάνατοι παγκοσμίως μειώθηκαν κατά 39% συγκριτικά προς τις

³ <http://www.un.org/unrwa/publications/index.html>; Ο ορισμός της UNRWA για τους πρόσφυγες περιλαμβάνει τους απογόνους προσώπων που κατέστησαν πρόσφυγες το 1948. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων Παλαιστίνιων προσφύγων έχει συνεπώς αυξηθεί από 914.000 το 1950 σε περισσότερους από 4 εκατομμύρια το 2003 και εξακολουθεί να αυξάνεται λόγω της φυσιολογικής αύξησης του πληθυσμού.

⁴ http://www.idpproject.org/global_overview.htm

⁵ <http://www.ifrc.org/publicat/wdr2003/> : Ιστοσελίδα IFRC World Disasters Report 2003

δεκαετίες 1983-1992 και 1993-2002, ενώ ο αριθμός των πληγέντων αυξήθηκε κατά 54% στη διάρκεια της ίδιας περιόδου προκαλώντας μεγαλύτερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Κατά την ανταπόκρισή τους σε φυσικές και ανθρωπογενείς κρίσεις, οι χορηγοί ανθρωπιστικής βοήθειας και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις αντιμετωπίζουν διαρκώς περισσότερο τον αυξανόμενο αντίκτυπο του ιού του HIV/AIDS στον πληθυσμό που αφορούν οι δράσεις αρωγής. Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, η αλληλεπίδραση μεταξύ του AIDS και άλλων παραγόντων στην απαρχή μιας κρίσης αποτελεί επιπλέον πρόκληση τόσο για τις πληγείσες κοινότητες όσο και για τους ανθρωπιστικούς οργανισμούς. Η πανδημία του AIDS, πόρρω απέχουσα από την κατάσταση ελέγχου, εξακολουθεί να επεκτείνεται. Στη Μεσημβρινή Αφρική, το AIDS αποτελεί σήμερα την κύρια αιτία θανάτου και την τέταρτη μεγαλύτερη θανατηφόρα ασθένεια παγκοσμίως. Η συμμετοχή της ECHO στην καταπολέμηση του AIDS περιορίζεται από την ανθρωπιστική αποστολή της που είναι να σώζει ανθρώπινες ζωές αμέσως μετά από κάποια κρίση, καθώς επίσης και από τους πόρους που διαθέτει. Οσάκις κρίνεται σκόπιμο ή εφικτό, η προσέγγιση της ECHO θα είναι πάντοτε να συνεκτιμά ζητήματα σχετικά με το HIV/AIDS σε ανθρωπιστικές δραστηριότητες όταν ο ιός HIV/AIDS έχει αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα της ενισχυόμενης δράσης και στην ικανότητα αντιμετώπισης του πληγέντος πληθυσμού. Στόχος της στήριξης της ECHO είναι η συμβολή στη μείωση της μετάδοσης του HIV και των θανάτων κατά τις ανθρωπιστικές δράσεις. Ωστόσο για την καταπολέμηση του HIV/AIDS απαιτείται μακροπρόθεσμη δέσμευση και αναπτυξιακή προσέγγιση που βαίνει πέραν των καταστάσεων κατεπείγοντος χαρακτήρα ⁶. Τοιουτοτρόπως η ανταπόκριση της ECHO στο ζήτημα αυτό περιορίζεται και αφορά αποκλειστικά την εντολή έκτακτης ανάγκης και τον τύπο ανταπόκρισης, που είναι βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα.

Οι παραπάνω τάσεις επιβεβαιώνουν τις προηγούμενες στρατηγικές επιλογές της ECHO: επικέντρωση των δράσεων στη «βασική εντολή» της (ήτοι διαφύλαξη των ανθρώπινων ζώων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και αμέσως μετά από αυτές) προωθώντας παράλληλα μια ενεργή πολιτική σύνδεσης μεταξύ κατάστασης έκτακτης ανάγκης και πιο μακροπρόθεσμων μέσων βοήθειας.

5. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΟ 2004

Συνεκτιμώντας τις βέλτιστες πρακτικές των βασικών φορέων ανθρωπιστικής βοήθειας και σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού 1257/96, η ECHO καθορίζει αρχές οριζόντιου και γεωγραφικού προγραμματισμού για τις δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας που θα αναληφθούν το επόμενο έτος. Οι συγκεκριμένες αρχές προγραμματισμού λαμβάνουν υπόψη παγκόσμιες τάσεις, τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή των επιτόπιων δράσεων βοήθειας καθώς επίσης και τους περιορισμένους πόρους σε ανθρώπινο και δημοσιονομικό επίπεδο. Οι αρχές προγραμματισμού για το 2004 προκύπτουν από τις αρχές που στηρίζουν τη

⁶ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το πρόγραμμα δράσης: ταχεία δράση για τον ιό HIV/AIDS, την ελονοσία και τη φυματίωση στο πλαίσιο της μείωσης της φτώχειας, COM (2001) 96 τελικό. Το έγγραφο περιγράφει την ευρεία και συνεπή ανταπόκριση της Κοινότητας κατά το διάστημα 2001-2006 στην κρίσιμη κατάσταση που δημιούργησαν οι τρεις σημαντικότερες μεταδιδόμενες ασθένειες HIV/AIDS, ελονοσία και φυματίωση.

στρατηγική βοήθειας που εφάρμοσε τα προηγούμενα έτη. Οι αρχές αυτές έγιναν αποδεκτές και υποστηρίχθηκαν από τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σημαντικούς ισότιμους εταίρους και αποδείχθηκαν ότι αποτελούν κατάλληλη ανταπόκριση σε ουσιαστικές ανάγκες.

- **Εντοπισμός και παρέμβαση στις περιοχές που παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα**

Η αξιολόγηση των αναγκών της ECHO συνδυάζει την προσέγγιση από το ειδικό στο γενικό με την προσέγγιση από την κορυφή προς τα κάτω. Η αξιολόγηση των αναγκών ανθρωπιστικού χαρακτήρα επιτόπου αντιπαραβάλλεται με συναφή στατιστικά στοιχεία (πρόσφυγες, EEX, ποσοστά θνησιμότητας, περιοχές επιρρεπείς σε καταστροφές). Για τους σκοπούς του προγραμματισμού των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας το 2004, η αξιολόγηση των παγκόσμιων αναγκών βελτιώθηκε περαιτέρω, αντικαθιστώντας τον δείκτη «γενικός υποσιτισμός του πληθυσμού» με τον δείκτη «παιδιά λιποβαρή για την ηλικία τους», λαμβάνοντας καλύτερα υπόψη τις ανάγκες των παιδιών. Αυτό συνάδει με τον στρατηγικό προσανατολισμό να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες τους. Σύμφωνα με την αξιολόγηση των παγκόσμιων αναγκών που πραγματοποίησε η ECHO το 2004, οι περιοχές με τις μεγαλύτερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα βρίσκονται προς το παρόν στην Αφρική (Κέρας, Μεγάλες Λίμνες, Δυτική Αφρική και Μεσημβρινή Αφρική) και στην Ασία (Ιράκ, Αφγανιστάν). Επιπλέον, η ανθρωπιστική κατάσταση στη Μέση Ανατολή επιδεινώνεται δραματικά.

- **Ιδιαίτερη προσοχή σε «παραμελημένες κρίσεις» και «παραμελημένες ανάγκες».**

Η ανωτέρω αρχή αποτελεί άμεση έκφραση της βασισμένης στις ανάγκες ανθρωπιστικής προσέγγισης, που εστιάζει τις δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας στις ανάγκες του πληθυσμού. Τοιούτοτρόπως, η ECHO θα συνεχίσει να στηρίζει κρίσεις υψηλής ανάγκης ανεξάρτητα από το βαθμό κάλυψής τους από τα μέσα ενημέρωσης ή του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν. Η άποψη από το γενικό στο ειδικό (επιτόπιο επίπεδο) συνδυάστηκε με την προσέγγιση από την κορυφή προς τα κάτω προκειμένου να εντοπίζονται ανθρωπιστικές κρίσεις υψηλής ανάγκης που τυγχάνουν χαμηλής προσοχής από τα μέσα ενημέρωσης και τους χορηγούς βοήθειας. Το 2004, η Υπηρεσία θα ανταποκριθεί σε ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα που δημιουργούνται από τις ακόλουθες πιο παραμελημένες κρίσεις: Αϊτή, Δυτική Σαχάρα, Μιανμάρ/Μπούρμα, Νεπάλ, Ρωσία (Τσετσενία), Σουδάν, Σομαλία, Ταϊλάνδη (σύνορα με τη Μπούρμα) και Βόρεια Ουγκάντα.

- **Δέσμευση για κατάλληλη αντιμετώπιση διατομεακών ζητημάτων:**

- ΣΑΑΑ και ετοιμότητα σε περιπτώσεις καταστροφών,
- σχετικές με τα παιδιά δραστηριότητες και
- νερό

Η ΣΑΑΑ ως μέρος και τμήμα μιας αποτελεσματικής και βιώσιμης πολιτικής ανθρωπιστικής βοήθειας αποτελεί σταθερό παράγοντα για τον προγραμματισμό και

τη διαχείριση των ανθρωπιστικών δραστηριοτήτων⁷. Η ECHO θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει μια ενεργή πολιτική ΣΑΑΑ. Το 2004, η ECHO θα στηριχθεί στα αποτελέσματα των εργασιών της Διυπηρεσιακής Ομάδας ΣΑΑΑ/ΔΑΣ που συστάθηκε στην Επιτροπή το 2003. Η εν λόγω Ομάδα πρότεινε μέτρα για οκτώ χώρες και δύο περιοχές (Αγκόλα, Σιέρα Λεόνε, Αιθιοπία, Σουδάν, Μπουρούντι, Καμπότζη, Αφγανιστάν, Τατζικιστάν, Δυτική Αφρική και Κεντρική Αμερική) με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικής μετάβασης από τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης στον κύκλο μακροπρόθεσμης συνεργασίας.

Όσον αφορά το πρόγραμμα **DIPECHO**, η στρατηγική εστιάζεται σε τρία στοιχεία: πρώτον, συγκρατημένη αύξηση του προϋπολογισμού, δεύτερον, ταχύτερες διαδικασίες λήψης αποφάσεων διατηρώντας υψηλό επίπεδο διαφάνειας και τρίτον, καλύτερη στοχοθέτηση των δράσεων προς τις πλέον ευπρόσβλητες περιοχές που καλύπτονται από προγράμματα δράσης για την Κεντρική Αμερική, τη Νοτιοανατολική Ασία, την Κεντρική Ασία και την Καραϊβική⁸, το σύνολο των οποίων ακολουθούν βασικά διετή κύκλο. Η συνεκτίμηση της ετοιμότητας, στις περιπτώσεις καταστροφών, στις δράσεις ενισχύεται με τη βελτίωση της μεθοδολογίας για τον καθορισμό και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτές τις δράσεις. Τέλος, η στήριξη θα ενισχυθεί με δύο τρόπους: με προώθηση της ενσωμάτωσης των μέτρων της DPP σε μέσα πιο μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τα οποία διαχειρίζονται άλλες Υπηρεσίες της Επιτροπής και χορηγοί βοήθειας και με ενίσχυση της συμμετοχής της ECHO σε διεθνή δίκτυα μείωσης των καταστροφών. Η ECHO θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο για να διασφαλίσει ότι τα μέτρα της DPP θα καταστούν στοιχείο μιας ευρύτερης προσέγγισης της ΣΑΑΑ.

Η έμφαση στα **παιδιά** αποτελούσε ήδη μέρος της στρατηγικής για τη βοήθεια του 2003, σύμφωνα με τη βασισμένη στις ανάγκες προσέγγιση της ECHO, εφόσον τα παιδιά είναι τα άτομα με το χαμηλότερο μηχανισμό άμυνας σε περίπτωση κρίσης ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Το 2004, η Υπηρεσία θα συνεχίσει να προάγει τη συνεκτίμηση δράσεων σχετικών με τα παιδιά σε δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας. Η πρώτη εκτίμηση έδειξε ότι απαιτείται πλήρως καθορισμένη εναρμονισμένη μεθοδολογία προκειμένου να καταστούν συγκρίσιμες οι σχετικές με τα παιδιά δραστηριότητες στο πλαίσιο δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας και να μετρηθεί ο αντίκτυπός τους, επιτρέποντας τη μεταστροφή από τη μέτρηση καθαρών εκροών (π.χ. ποσότητα των παρεχόμενων τροφίμων) στη μέτρηση αποτελεσμάτων (π.χ. αριθμός ανθρώπων ζών που σώθηκαν). Μέχρι το τέλος του 2004 η ECHO προτίθεται να αναπτύξει αυτή τη μεθοδολογία, βασιζόμενη σε μεγάλο βαθμό σε καλύτερες πρακτικές και αναλαμβάνοντας εργασίες που έχουν ήδη αναπτυχθεί από πολλές ανθρωπιστικές οργανώσεις διατηρώντας όμως ταυτόχρονα τις δικές της πρακτικές.

⁷ Στο πλαίσιο αυτό η ECHO χαιρετίζει την προσέγγιση των “4 R” (από τα αρχικά των αγγλικών λέξεων για επαναπατρισμό, επανένταξη, αποκατάσταση, ανασυγκρότηση) που υποστηρίχθηκε από την UNHCR. Η εν λόγω προσέγγιση υπογραμμίζει την ανάγκη εστίασης στη σχέση μεταξύ των αναγκών των προσφύγων και της ανάπτυξης και στο πώς η αναπτυξιακή βοήθεια μπορεί να προωθήσει βιώσιμες λύσεις για τους πρόσφυγες. Βλ. το έγγραφο εργασίας της άτυπης συμβουλευτικής ομάδας για βιώσιμες λύσεις (Ιούλιος 2002). Η ECHO έχει ήδη στηρίξει αυτή την προσέγγιση με χρηματοδότηση δράσεων όπως ο επαναπατρισμός προσφύγων της Αγκόλας από τη Ζάμπια και την ΛΔΚ ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την επανένταξή τους με περισσότερο μακροπρόθεσμα μέσα.

⁸ Ανάλογα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των δραστηριοτήτων της DPP για την περιοχή κατά το παρελθόν. Βλ. επίσης σ. 11.

Ο τακτικός εφοδιασμός σε πόσιμο νερό είναι μια από τις βασικότερες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα και, στη διάρκεια ανθρωπιστικών κρίσεων, καθίσταται καθημερινός παράγοντας επιβίωσης. Το νερό είναι επίσης αποφασιστικής σημασίας για την υγεία (αμέσως ή εμμέσως μέσω των αποχετευτικών δικτύων) αλλά και για την επισιτιστική ασφάλεια και τις προοπτικές μακροπρόθεσμης αποκατάστασης και ανασυγκρότησης. Έτσι, αποφασίστηκε να προστεθεί το **νερό** στους οριζόντιους στόχους της ECHO. Η έμφαση το 2004 δεν δίνεται στην ολοκλήρωση (η οποία θα είναι εφικτή εν μέρει από το 2005 και μετά), αλλά στη μεθοδολογική αποσαφήνιση. Το 2004 η ECHO θα αρχίσει να αναπτύσσει μεθοδολογικά μέσα με σκοπό την καλύτερη εκτίμηση του αντίκτυπου διαφόρων δραστηριοτήτων σχετικών με το νερό κατά τη διάρκεια των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας. Επίσης, το νερό δεν είναι απλώς πόρος που σώζει ανθρώπινες ζωές αλλά μπορεί καθαυτό να αποτελέσει αιτία ανθρώπινων δοκιμασιών και καταστροφών, π.χ. στη διάρκεια πλημμύρων. Θα βελτιωθούν επίσης τα μέσα για καλύτερη πρόβλεψη και ταχεία αξιολόγηση των αναγκών ανθρωπιστικού χαρακτήρα που προκαλούν σχετικές με το νερό φυσικές καταστροφές. Η εστίαση της ECHO στο νερό θα απαιτήσει επίσης υποστηρικτικές ενέργειες που θα αποβλέπουν στην ενημέρωση της κοινής γνώμης για την αναγκαιότητα των δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με το νερό στο πλαίσιο των ανθρωπιστικών δραστηριοτήτων και για την ανάγκη κατάλληλης ανταπόκρισης εκ μέρους των χορηγών όταν συμβαίνουν φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από το νερό ή από την έλλειψή του (ξηρασία).

6. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟ 2004 Η στρατηγική για το 2004 εστιάζεται στις ακόλουθες περιφερειακές δραστηριότητες:

Αφρική νοτίως της Σαχάρας:

Μεγάλης κλίμακας ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα εξακολουθούν να υπάρχουν σε όλες τις περιοχές της Αφρικής. Αν και η πίεση που προκάλεσε η ξηρασία στη Μεσημβρινή Αφρική ελαττώθηκε σε ορισμένες από τις συγκεκριμένες χώρες, οι εντεινόμενες συγκρούσεις στη ΛΔΚ και στη Δυτική Αφρική έθεσαν πρόσθετες προκλήσεις για την κοινότητα ανθρωπιστικής βοήθειας.

Η ανθρωπιστική κρίση που επέφερε η ξηρασία και οι περιορισμένες κυβερνητικές πολιτικές σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια στη **Μεσημβρινή Αφρική** βελτιώθηκε σε ορισμένες χώρες ως αποτέλεσμα ευνοϊκότερων γεωργικών συνθηκών. Ειδικότερα, το **Μαλάουι** και η **Ζάμπια** δεν αναμένεται πλέον ότι θα χρειαστούν επισιτιστική βοήθεια έκτακτης ανάγκης πέραν της επόμενης περιόδου εσοδείας, καίτοι εξακολουθούν να υπάρχουν θύλακες ανάγκης. Στο **Μαλάουι**, θα συνεχιστεί η στήριξη στις Μονάδες Διατροφικής Αποκατάστασης («ΜΔΑ») και θα διευρυνθεί η εφαρμογή του βασισμένου στις κοινότητες προγράμματος θεραπευτικής σίτισης για υποσιτισμένα παιδιά που δεν έχουν πρόσβαση στις ΜΔΑ. Άκρως ευπρόσβλητες οικογένειες που έχουν πληγεί από τον ιό του HIV/AIDS θα τύχουν βοήθειας με δράση επισιτιστικής ασφάλειας. Αυτό αντιπαραβάλλεται με την κατάσταση στη **Ζιμπάμπουε**, όπου η πολιτική κρίση με τις σημαντικές οικονομικές και ανθρωπιστικές επιπτώσεις της κάθε άλλο παρά έχει επιλυθεί. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού θα εξακολουθεί να χρειάζεται έντονα ανθρωπιστική στήριξη κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2004. Η ECHO θα συνεχίσει τη δέσμευσή της καθώς και παρέχεται πρόσβαση σε ενδεή άτομα και η εφαρμογή των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς συμβιβαστικές ανθρωπιστικές αρχές. Το **Λεσότο** μπορεί να χρειαστεί ανθρωπιστική βοήθεια για ολόκληρο το 2004, ειδικότερα στις νότιες επαρχίες. Όσον αφορά τη **Σουαζιλάνδη**, εξακολουθούν να υπάρχουν θύλακες ανάγκης. Για αμφότερες τις χώρες, η κυρίαρχη ανθρωπιστική

πρόκληση είναι ο μετριασμός του αντίκτυπου του ιού του HIV/AIDS. Η προσέλκυση και παραμονή παιδιών, ιδίως κοριτσιών, στο σχολείο αποτελεί προτεραιότητα εν προκειμένω.

Μετά την ειρηνευτική συμφωνία του 2002 με την οποία τερματίστηκε ο εμφύλιος πόλεμος στην **Αγκόλα**, η διαδικασία αποκατάστασης της χώρας αποτελεί σήμερα τη σημαντικότερη πρόκληση, με τεράστιες ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα που δεν έχουν ακόμα ικανοποιηθεί. Αποφασιστικής σημασίας είναι η επανεγκατάσταση των πληγέντων από τον πόλεμο πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων 1 εκατ. και πλέον ΕΕΧ και μέχρι 450.000 προσφύγων από γειτονικές χώρες, ειδικότερα από την ΛΔΚ και τη Ζάμπια. Η στρατηγική της ECHO θα παραμείνει στενά εστιασμένη στην προσέγγιση **ΣΑΑΑ**, με βασικούς τομείς την πρωτοβάθμια υγεία, την επισιτιστική ασφάλεια και την εκπαίδευση.

Μεταξύ των χωρών που τυγχάνουν βοήθειας στο **Κέρας της Αφρικής** το βασικό επίκεντρο ενδιαφέροντος παραμένει στο **Σουδάν** όπου ο εικοσαετής εμφύλιος πόλεμος και η συχνή εμφάνιση φυσικών καταστροφών έχουν ερημώσει μεγάλα μέρη της χώρας. Ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων των τρεχουσών ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων, οι ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα παραμένουν υψηλές και συνεπώς η ECHO θα διατηρήσει τη δέσμευσή της το 2004 προκειμένου να συνδράμει τους πλέον ευπρόσβλητους και ενδεείς πληθυσμούς. Η πολυτομεακή προσέγγιση (υγεία, διατροφή, ύδρευση και αποχετευτικά δίκτυα, επισιτιστική ασφάλεια) που εστιάζεται στη βασική εντολή της ECHO θα παραμείνει ο βασικός στόχος. Δυνητική ανάκτηση της επίσημης συνεργασίας μπορεί να οδηγήσει σε βελτιωμένη εφαρμογή της πολιτικής ΣΑΑΑ. Τέλος, οσάκις καθίσταται δυνατό, θα ενισχυθούν ορισμένοι αλληλοσυνδεόμενοι τομείς όπως η προστασία των παιδιών, ζητήματα ισότητας των φύλων και ο ιός του HIV/AIDS.

Οι δράσεις για τις παραμελημένες κρίσεις στη **Σομαλία** και τη **Βόρεια Ουγκάντα** θα διατηρήσουν τα χαρακτηριστικά τους (κυρίως υγεία, διατροφή, ύδρευση, εξυγίανση) καθόσον υπάρχουν ελάχιστες προοπτικές ταχείας επίλυσης των εσωτερικών συγκρούσεων, που επέτειναν τις δοκιμασίες ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Μετά την πίεση που δημιούργησε η ξηρασία του 2002 και 2003 στους ήδη ευπρόσβλητους πληθυσμούς της **Αιθιοπίας** και της **Ερυθραίας**, η ECHO θα εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει επιτακτικές ανάγκες καθώς και να συντονίζεται με άλλες υπηρεσίες για αποτελεσματική ανταπόκριση της Επιτροπής στον τομέα της ΣΑΑΑ και ΔΑΣ προκειμένου να παγιωθεί η βοήθεια αρωγής έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση ξηρασίας. Στην **Κένυα**, μετά τη σταδιακή κατάργηση το 2003 της ανταπόκρισης έκτακτης ανάγκης και κατά την περίοδο μετά την ξηρασία, η κατάσταση θα παρακολουθείται προσεκτικά προκειμένου να εξασφαλιστεί κατάλληλη εφαρμογή της πολιτικής ΔΑΣ και ΣΑΑΑ της Επιτροπής.

Στη **Δυτική Αφρική** η Υπηρεσία θα συνεχίσει να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια στη Λιβερία, στην Ακτή του Ελεφαντοστού, στη Σιέρα Λεόνε και στη Γουινέα. Θα αναληφθεί περιφερειακή προσέγγιση για την Παράκτια Δυτική Αφρική προκειμένου να διατηρηθεί η μέγιστη ευελιξία για την ανταπόκριση σε αυτή την περιφερειακή κρίση.

Η γενική κατάσταση ασφάλειας στη **Σιέρα Λεόνε** βελτιώθηκε περισσότερο το 2003. Το στοιχείο αυτό, προστιθέμενο στην επιτυχή εφαρμογή της προσέγγισης ΣΑΑΑ, επιτρέπει στην ECHO να μειώσει σημαντικά τη χρηματοδοτική συνεισφορά της και να αποσυρθεί σταδιακά μέχρι τα τέλη του 2004. Στη **Γουινέα**, η ECHO

προτίθεται να εστιάσει τη στήριξή της στα στρατόπεδα του Nzérékoré, που εξακολουθούν να ζητούν βοήθεια έκτακτης ανάγκης.

Η ανθρωπιστική βοήθεια εστιάζεται κυρίως στη **Λιβερία** δεδομένου ότι η ανθρωπιστική κατάσταση επιδεινώθηκε δραματικά. Μεγάλα αντιμαχόμενα τμήματα του πληθυσμού εκτοπίστηκαν και οι βασικές υπηρεσίες είναι πρακτικά ανύπαρκτες. Ολόκληρο το πεδίο της ανθρωπιστικής κρίσης δεν μπορεί να εκτιμηθεί πλήρως λόγω της έλλειψης πρόσβασης στα περισσότερα μέρη της χώρας.

Στην **Ακτή του Ελεφαντοστού** σημειώθηκε κάποια θετική πρόοδος σε πολιτικό επίπεδο όσον αφορά την έναρξη της εφαρμογής της Συμφωνίας Marcoussis, όμως, η κατάσταση παραμένει ιδιαίτερα ασταθής. Η χώρα είναι ακόμα χωρισμένη μεταξύ κυβερνητικών δυνάμεων και των «νέων δυνάμεων» (πρώην αντάρτες). Οι δημόσιες υπηρεσίες δεν είναι διαθέσιμες σε μεγάλα τμήματα της χώρας.

Ένα από τα σημαντικότερα έργα στην περιοχή της Δυτικής Αφρικής είναι να καταστεί δυνατή η άμεση ανταπόκριση στα συνεχιζόμενα κύματα μετακινήσεων του πληθυσμού, σε εσωτερικό και διασυνοριακό επίπεδο. Οι δράσεις επικεντρώνονται στον υγειονομικό τομέα (κυρίως Λιβερία, Ακτή του Ελεφαντοστού), στη διατροφή (κυρίως Λιβερία, Ακτή του Ελεφαντοστού) καθώς επίσης και στην ύδρευση και εξυγίανση (κυρίως Σιέρα Λεόνε και Γουινέα) βάσει διεξοδικής αξιολόγησης των αναγκών σε εκάστη των συγκεκριμένων χωρών. Σημαντικό ρόλο στο περιφερειακό συνολικό πρόγραμμα για το 2004 θα διαδραματίσουν επίσης δραστηριότητες προστασίας και η στήριξη του συντονισμού της ανθρωπιστικής βοήθειας που καλύπτει ολόκληρη την περιοχή.

Στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών της **Κεντρικής Αφρικής**, το 2003 διαπιστώθηκε πραγματική αλλά μέχρι σήμερα ακατάληκτη πρόοδος στις διάφορες περιφερειακές ειρηνευτικές διαδικασίες. Στο **Μπουρούντι**, καίτοι η μεταβίβαση της εξουσίας από Πρόεδρο Τούτσι σε Πρόεδρο Χούτου προχώρησε όπως είχε προγραμματιστεί το Μάιο του 2003, η κατάσταση παρέμεινε τεταμένη, με διαφωνούσες φατρίες ανταρτών να παραμένουν εκτός της εθνικής διαδικασίας. Περιοδικές εκρήξεις βίας εξακολουθούν να επιφέρουν αποσταθεροποίηση σε ορισμένα μέρη της χώρας, προκαλώντας εκτοπισμούς και ταλαιπωρίες. Η ECHO θα ακολουθήσει πολυτομεακή στρατηγική (υγεία, διατροφή, επισιτιστική ασφάλεια, ύδρευση) προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθεί άμεσα στις ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα που θα ανακύψουν στη διάρκεια του έτους.

Στη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ)**, τη διακυβέρνηση έχει σήμερα αναλάβει μεταβατική κυβέρνηση εθνικής ενότητας. Μετά την επιτυχία της καθοδηγούμενης από την ΕΕ δύναμης Artemis για τη σταθεροποίηση της Bunia – δύναμη του ΟΗΕ αναπτύσσεται σε μεγαλύτερους αριθμούς και με νέα εντολή στο Ituri και στην ευρύτερη περιφέρεια Κίνυ. Ωστόσο, παρά τη συνολική θετική τάση στο πολιτικό μέτωπο, η βία συνεχίζεται στις ανατολικές επαρχίες. Η ΛΔΚ εκτιμάται ότι έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά παιδικής θνησιμότητας στον πλανήτη (205 ανά 1000 ζώσες γεννήσεις) και σήμερα κατέχει την πρώτη θέση στην αξιολόγηση των παγκόσμιων αναγκών της ECHO. Η επιδείνωση των κοινωνικών (ιδίως υγειονομικών) υπηρεσιών οδήγησε σε άνοδο των ποσοστών θνησιμότητας από κοινές ασθένειες, ενώ η συστηματική πρακτική βιασμών στις περιοχές των συγκρούσεων οδήγησε σε ταχεία εξάπλωση του ιού του HIV/AIDS. Το 2004 αποτελεί έτος ορόσημο για το Κονγκό και την ευρύτερη περιοχή. Η ανθρωπιστική βοήθεια θα είναι όσο ποτέ άλλοτε σημαντική, όχι μόνο για να ικανοποιηθούν οι

τρέχουσες επιτακτικές ανάγκες σε καταστάσεις συγκρούσεων και κατά την περίοδο μετά τις συγκρούσεις, αλλά και προκειμένου να συνεισφέρει καταλλήλως στη διαδικασία σταθεροποίησης. Το βασικό γεωγραφικό επίκεντρο θα συνεχίσει να είναι οι ευρύτερες περιοχές Κίνυ και Ituri και οι προσφάτως προσιτές περιοχές της πρώην πρώτης γραμμής. Η χρηματοδότηση θα στραφεί στους ακόλουθους βασικούς τομείς: υγεία (ανίχνευση και έλεγχος των βασικών επιδημιών, βασική υγειονομική περίθαλψη), τρόφιμα και διατροφή (συγκράτηση και μείωση των πολύ υψηλών ποσοστών υποσιτισμού), EEX και πρόσφυγες (αρωγή έκτακτης ανάγκης για πρόσφατα εκτοπισμένες οικογένειες και ολοκληρωμένη βοήθεια για την επανεγκατάστασή τους), καθώς επίσης και ειδικές εντολές (στήριξη διεθνών οργανισμών όσον αφορά δραστηριότητες προστασίας και συντονισμού).

Στο μεταξύ, η **Τανζανία** εξακολουθεί να αποτελεί καταφύγιο για περίπου 500.000 πρόσφυγες (σχεδόν το 1/3 από το Κονγκό και τα 2/3 από το Μπουρούντι, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων από περιοχές που είναι ακόμα πολύ ασταθείς ώστε να επιτρέπουν τον επαναπατρισμό). Καθώς οι περιορισμοί της κυβέρνησης αυξάνουν και η στήριξη των χορηγών βοήθειας φθίνει (πράγμα που επιφέρει συχνές περικοπές στις μερίδες τροφίμων), είναι αποφασιστικής σημασίας η συνεχής στήριξη στο πρόγραμμα προσφύγων της Τανζανίας. Για το 2004 σχεδιάζεται η μεταφορά της επισιτιστικής βοήθειας στους πρόσφυγες από το κονδύλιο του προϋπολογισμού για την ανθρωπιστική βοήθεια στο κονδύλιο του προϋπολογισμού για την επισιτιστική ασφάλεια.

Παρά τους ωιωνούς για επάνοδο στην ομαλότητα μετά το ταραχώδες 2003, μπορεί επίσης να καταστούν αναγκαίες περαιτέρω δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας σε μικρότερη κλίμακα σε ορισμένες χώρες της περιοχής, ιδίως στη **Δημοκρατία του Κονγκό** (Μπραζαβίλ) και στην **Κεντροαφρικανική Δημοκρατία**, όπου η ECHO θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση. Η ECHO θα αναλάβει συνολική αξιολόγηση προηγούμενων παρεμβάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος **DIPECHO** στην Καραϊβική. Ανάλογα με την έκβαση αυτής της αξιολόγησης, ενδέχεται να καταρτιστεί νέο πρόγραμμα δράσης.

Νέα Ανεξάρτητα Κράτη (NAK) και Μογγολία

Στα **NAK** η ECHO θα εξακολουθήσει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα που προκάλεσε η σύγκρουση στην **Τσετσενία**. Οι ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα παραμένουν υψηλές καθώς ο άμαχος πληθυσμός είναι το βασικό θύμα των συγκρούσεων που χαρακτηρίζονται από ευρείες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του ανθρωπιστικού δικαίου. Στην Τσετσενία, η υγειονομική περίθαλψη και η ύδρευση λειτουργούν μετά βίας και πολλά άτομα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την εξασφάλιση τροφίμων. Εκτός της Τσετσενίας, η κατάσταση των EEX στην **Ingushetia** και στο **Daghestan** παραμένει επισφαλής, με ελάχιστη προσοχή από τη διεθνή κοινότητα.

Ανάλογα με τις συνθήκες πρόσβασης και ασφάλειας, η ECHO θα προσπαθήσει να ικανοποιήσει τις βασικές ανάγκες των EEX και του πλέον ευπρόσβλητου πληθυσμού στην Τσετσενία καθώς επίσης και στις γειτονικές δημοκρατίες, Ingushetia και Dagestan. Μεταξύ των δράσεων είναι παροχή τροφίμων, ιατρική περίθαλψη (με επίκεντρο την υγειονομική περίθαλψη μητέρας και παιδιού και την

υποστήριξη των νοσοκομείων παιδών στην Τσετσενία), καταλύματα, ύδρευση και εξυγίανση, προστασία, δραστηριότητες ενημέρωσης για τις νάρκες και ψυχολογικο-κοινωνικά προγράμματα. Το πεδίο της βοήθειας εξαρτάται από την πορεία της σύγκρουσης και αναλόγως θα εξελίσσονται οι ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Προκειμένου να βελτιώσει την παρακολούθηση της βοήθειάς της, η ECHO συνεχίζει τα σχέδιά της για άνοιγμα γραφείου στο Ναζράν που δεν κατέστη δυνατό το 2003 λόγω της στάσης των ρωσικών αρχών.

Η ECHO θα διατηρήσει την παρουσία της στη **Γεωργία**, όπου η ανθρωπιστική κατάσταση δεν είναι πιθανό να βελτιωθεί βραχυπρόθεσμα. Η Υπηρεσία θα αποχωρήσει σταδιακά από την Αρμενία το 2004 μετά την τελευταία απόφαση το 2003. Δεν έχει πλέον παρουσία στο Αζερμπαϊτζάν, αλλά λαμβανομένων υπόψη των συνεχιζόμενων δυσχερών συνθηκών για πολλούς πρόσφυγες στη συγκεκριμένη χώρα, θα πραγματοποιηθεί εκ νέου εκτίμηση της κατάστασης.

Το 2004 είναι το πρώτο έτος του τριετούς προγράμματος σταδιακής αποχώρησης από το **Τατζικιστάν**, καθώς έχει μειωθεί ο άμεσος αντίκτυπος της ξηρασίας και του πολέμου. Το TACIS θα δραστηριοποιηθεί περισσότερο το 2004 και έτσι οι δράσεις της ECHO θα σχεδιαστούν λαμβάνοντας υπόψη τη ΣΑΑΑ. Η χρηματοδότηση της ανθρωπιστικής βοήθειας πιθανόν να κατανεμηθεί σχεδόν εξίσου μεταξύ των τομέων της ύδρευσης και της αποχέτευσης, των τροφίμων και της υγείας, πράγμα που σημαίνει ότι για τις δραστηριότητες ύδρευσης και αποχέτευσης θα διατεθεί μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων απ' ό,τι τα προηγούμενα έτη.

Εκτός εάν υπάρξει άλλη χειμερινή καταστροφή με σημαντικές ανθρωπιστικές συνέπειες, η ECHO δεν θα στηρίξει δραστηριότητες αρωγής στη Μογγολία το 2004. Θα εξετάσει όμως τη δυνατότητα χρηματοδότησης της ετοιμότητας σε περιπτώσεις καταστροφών, δεδομένου ότι η Μογγολία είναι χώρα επιρρεπής σε καταστροφές.

Μεσογειακές χώρες και Μέση Ανατολή

Ο γενικός στόχος της στρατηγικής της Υπηρεσίας για την περιοχή είναι να συμβάλει στην πρόληψη περαιτέρω επιδείνωσης των συνθηκών διαβίωσης των ευπρόσβλητων Παλαιστινίων προσφύγων και κατοίκων, ιδίως αυτών που διαμένουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς, σε αποκλεισμένες, απομονωμένες και απομακρυσμένες περιοχές.

Η ανθρωπιστική κατάσταση στα **Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη** εξακολουθεί να επιδεινώνεται με ρυθμό που υπερβαίνει την ικανότητα ανταπόκρισης της διεθνούς κοινότητας. Η τρέχουσα κατασκευή του λεγόμενου «Διαχωριστικού Τείχους» στη Δυτική Όχθη επιδεινώνει περαιτέρω τη δραματική κατάσταση, εντείνει την ευπροσβλητότητα του πληθυσμού και αυξάνει τις δυσκολίες και το κόστος των φορέων που παρέχουν ανθρωπιστική αρωγή. Η ECHO θα συνεχίσει να ανταποκρίνεται έχοντας ως στόχο τους βασικούς τομείς της ύδρευσης και εξυγίανσης, της υγείας, των τροφίμων, της δημιουργίας εισοδήματος, της προστασίας, της ψυχολογικής στήριξης, της υποστήριξης και του συντονισμού και της αποκατάστασης των καταλυμάτων. Δεδομένης της ευπροσβλητότητάς τους, τα παιδιά θα συνεχίσουν να αποτελούν ομάδα στόχο προτεραιότητας.

430.000 και πλέον κατ' εκτίμηση Παλαιστίνιοι πρόσφυγες στο **Λίβανο** εξακολουθούν να αποτελούν παραμελημένη ομάδα στο πλαίσιο εμφανούς κρίσης. Ο επισφαλής χαρακτήρας των συνθηκών διαβίωσής τους επιδεινώνεται τόσο από

την απομεμακρυσμένη προοπτική επίλυσης του παλαιστινιακού ζητήματος συνολικά, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος του τόπου διαμονής τους τελικώς, όσο και από την πολιτική που εφαρμόζουν οι λιβανικές αρχές απέναντί τους. Η βοήθεια στους Παλαιστίνιους πρόσφυγες στο Λίβανο θα συνεχιστεί στους βασικούς τομείς της ύδρευσης και εξυγίανσης, της δημιουργίας εισοδήματος, της υγείας και της ψυχολογικής στήριξης και της αποκατάστασης των καταλυμάτων.

Οι ανάγκες ανθρωπιστικής βοήθειας περίπου 1.700.000 και 410.000 Παλαιστινίων προσφύγων στην Ιορδανία και τη Συρία, αντίστοιχα, δεν απαιτούν στο παρόν στάδιο ειδική ανταπόκριση ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Όμως, λαμβανομένης υπόψη της απρόβλεπτης εξέλιξης της πολιτικής δυναμικής στη Μέση Ανατολή, παραμένουν ομάδα ενδιαφέροντος.

Η κατάσταση των **προσφύγων Σαχράουι** εξακολουθεί να αποτελεί παραμελημένη κρίση, ειδικότερα λόγω της κόπωσης των χορηγών βοήθειας και της ελάχιστης διεθνούς προσοχής. Η πολιτική επίλυση της κρίσης παραμένει αβέβαιη. Το πεδίο εφαρμογής της στήριξης της ECHO συνδέεται στενά με την πρόοδο που επιτυγχάνεται στη βελτίωση της διαχείρισης των δράσεων από τους εταίρους της στην περιοχή μετά από ορισμένα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί ή σχεδιάζεται να ληφθούν το 2004, με σκοπό την ενίσχυση της παρακολούθησης της διανομής ανθρωπιστικών αγαθών. Μετά το σεισμό του 2003 στην **Αλγερία** (Μπουμέρντες), η κατάσταση παρακολουθείται στενά. Ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης, μπορεί να απαιτηθεί η λήψη απόφασης το 2004 για την κάλυψη των υπόλοιπων αναγκών, ιδίως στον υγειονομικό τομέα.

Υπάρχουν πολλές ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα στην **Υεμένη** που δεν έχουν καλυφθεί, εν μέρει λόγω της έλλειψης διεθνούς βοήθειας. Οι ανάγκες αυτές μπορούν να θεωρηθούν παραμελημένες λαμβανομένου υπόψη του χαμηλού ενδιαφέροντος που δείχνουν οι περισσότεροι χορηγοί βοήθειας. Αυτό ισχύει ειδικότερα για τους τομείς της ύδρευσης και της υγείας στις πλέον απομακρυσμένες περιοχές, που είναι οι βασικοί στόχοι το 2004.

Κατόπιν της επιτυχούς παράτασης του προγράμματος **DIPECHO** στην Κεντρική Ασία το 2003, θα ξεκινήσει ένα δεύτερο πρόγραμμα δράσης για την Κεντρική Ασία που θα εστιάζεται εκ νέου στο Τατζικιστάν και σε μικρότερο βαθμό στο Κιργιστάν και στο Ουζμπεκιστάν.

Ασία και Λατινική Αμερική

Οι δύο σημαντικότερες περιοχές ανάληψης ανθρωπιστικής δράσης στην Ασία θα παραμείνουν το **Ιράκ** και το **Αφγανιστάν**, δύο χώρες οι οποίες περιλαμβάνονται στην κατηγορία υψηλής ανάγκης της αξιολόγησης των παγκόσμιων αναγκών της ECHO για το 2004. Σε αμφότερες τις χώρες η κατάσταση ασφάλειας επιδεινώθηκε σημαντικά το δεύτερο εξάμηνο του 2003 και οι δραστηριότητες στις περιοχές που αντιμετωπίζουν τις εντονότερες ανάγκες περιορίζονται σοβαρά από δυσχέρειες πρόσβασης. Η ασφάλεια θα συνεχίσει να αποτελεί ζωτικό ζήτημα σε αμφότερες τις χώρες.

Στο **Ιράκ** οι βασικοί τομείς του σταδίου μεταπολεμικής ανόρθωσης θα συνεχίσουν πιθανόν να είναι η υγεία και η ύδρευση/ εξυγίανση, αλλά η στήριξη μπορεί επίσης να παρασχεθεί σε άλλους τομείς όπως η αποκατάσταση σχολικών κτιρίων, οι ΕΕΧ και δραστηριότητες σχετικές με νάρκες.

Η Υπηρεσία θα εξακολουθήσει επίσης να συνεργάζεται στενά με τις άλλες Υπηρεσίες της Επιτροπής που συμμετέχουν στη διαδικασία ανασυγκρότησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί κατάλληλη σύνδεση μεταξύ των δραστηριοτήτων ανθρωπιστικού χαρακτήρα και της αναπτυξιακής διαδικασίας στο **Αφγανιστάν**, όπου η εισροή προσφύγων έχει σήμερα επιβραδυνθεί από τα μαζικά επίπεδα επιστροφής του 2002. Οι βασικοί τομείς είναι η στήριξη για την απόκτηση των προς το ζην και η ύδρευση, κυρίως στο νότιο τμήμα όπου οι επιπτώσεις της πενταετούς ξηρασίας είναι ακόμα αισθητές. Θα υπάρξει επίσης σημαντικό επίπεδο δραστηριοτήτων προστασίας, τόσο για τους επαναπατριζόμενους όσο και τους κρατούμενους στο Αφγανιστάν και για τους Αφγανούς πρόσφυγες που παραμένουν στο **Πακιστάν** και στο **Ιράν**. Επιπλέον, θα αναληφθεί ευρεία επισκόπηση της συνολικής ανθρωπιστικής κατάστασης στο Πακιστάν.

Οι **παραμελημένες ανάγκες** θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας της ECHO στην υπόλοιπη Ασία. Κατ' αρχήν, η **Βόρεια Κορέα** έχει μαζικές ανάγκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα αλλά, παρά το υψηλό πολιτικό προφίλ της, υπάρχει σοβαρή έλλειψη προσοχής εκ μέρους χορηγών βοήθειας. Οι δραστηριότητες θα συνεχίσουν να επικεντρώνονται στον υγειονομικό τομέα και αποσκοπούν στη συμμετοχή περισσότερων εταίρων και στην επέκταση του γεωγραφικού πεδίου των δράσεων. Δεύτερον, στο **Νεπάλ** η επισιτιστική βοήθεια επικεντρώνεται εκ νέου στους πρόσφυγες από το Μπουτάν που έχουν αφεθεί αβοήθητοι στα στρατόπεδα των συνόρων, καθώς δεν έχουν άλλα μέσα συντήρησης. Οι δραστηριότητες υγειονομικής περίθαλψης και προστασίας έχουν επίσης ως στόχο τους πληθυσμούς που έχουν πληγεί από την πολύχρονη εξέγερση των Μαιοϊκών - και εν προκειμένω συμμετέχουν λιγιστοί χορηγοί βοήθειας. Τρίτον, η ανθρωπιστική κατάσταση στη **Βιρμανία/ Μιανμάρ** εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρή αιτία ανησυχίας, που διαρκώς επιτείνεται καθώς είναι αδύνατη η πρόσβαση σε μεγάλα τμήματα της χώρας, ειδικότερα στα σύνορα με την Ταϊλάνδη και την Κίνα, πατρίδα των περισσότερων από τις ιδιαίτερα ευπρόσβλητες εθνοτικές μειονότητες, λόγω κυβερνητικών περιορισμών. Οι δραστηριότητες εστιάζονται στην υγεία, διατροφή και προστασία και θα συνεχιστεί η παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες από τη Μπούρμα που διαμένουν στα στρατόπεδα της **Ταϊλάνδης**.

Στη Νότια Ασία, οι δράσεις στην **Ινδία** είναι υπέρ των θυμάτων σοβαρών φυσικών καταστροφών. Οι εν λόγω δράσεις θα συνεχίσουν να ανταποκρίνονται στις παραμελημένες ανάγκες των ευπρόσβλητων πληθυσμών που έχουν πληγεί από βίαιες πολιτικές συγκρούσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν πληγεί από την κατάσταση στο Jammu και στο Κασμίρ όπου η ECHO φαίνεται να είναι ο μοναδικός σημαντικός χορηγός βοήθειας. Η στρατηγική για τη **Σρι Λάνκα** εξαρτάται από την πρόοδο της ειρηνευτικής πρωτοβουλίας. Εάν αυτή συνεχιστεί προς θετική κατεύθυνση, θα χορηγηθεί βοήθεια επανεγκατάστασης σε επαναπατριζόμενους EEX και πρόσφυγες. Όμως, οποιαδήποτε συνέχιση της σύγκρουσης συνεπάγεται επικέντρωση της βοήθειας στη Τζάφνα, που θα μπορούσε να αποκοπεί εκ νέου, και στις εμπόλεμες ζώνες ανάλογα με την κατάσταση ασφάλειας. Στο **Μπανγκλαντές** η ECHO θα δραστηριοποιηθεί μόνον εάν υπάρξουν πολύ σοβαρές και εκτεταμένες πλημμύρες ή άλλες φυσικές καταστροφές.

Στη Νοτιοανατολική Ασία η ECHO θα συνεχίσει τη διαδικασία σταδιακής αποχώρησης από την **Καμπότζη** και το **Λάος**, με προοδευτική μετάβαση σε μακροπρόθεσμα μέσα. Στην **Ινδονησία** και τις **Φιλιππίνες**, η βοήθεια παρέχεται σε EEX σε σχέση με τον εκτοπισμό και την επανεγκατάσταση σε περιοχές συγκρούσεων, όπου η τοπική ικανότητα αντιμετώπισης δεν επαρκεί. Οι

δραστηριότητες θα είναι επίσης εκτεταμένες σε ολόκληρη την περιοχή, συμπεριλαμβανομένων του **Βιετνάμ** και του **Ανατολικού Τιμόρ**, σε περίπτωση σοβαρής φυσικής καταστροφής, ιδίως πλημμύρων. Και στην **Κίνα**, η ανταπόκριση εστιάζεται αποκλειστικά σε σοβαρές φυσικές καταστροφές, συνήθως στις πιο απομακρυσμένες περιοχές όπως το Θιβέτ ή το Xinjiang.

Στη **Λατινική Αμερική**, η **Κολομβία** αποτελεί εκ νέου το βασικό πεδίο δραστηριότητας, με επίκεντρο την παροχή βοήθειας σε ΕΕΧ με σκοπό την επιβίωση και προσαρμογή τους στη νέα κατάσταση κατά το πρώτο έτος μετά τον εκτοπισμό τους.

Σήμερα που η διατροφική κατάσταση στις χώρες της **Κεντρικής Αμερικής** εμφανίζει σημεία βελτίωσης, οι δράσεις πραγματοποιούνται μόνον ως ανταπόκριση σε φυσικές καταστροφές που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει η γηγενής ικανότητα.

Όσον αφορά το πρόγραμμα **DIPESHO**, προγράμματα δράσης θα καταρτιστούν το 2004 για την Κεντρική Αμερική και τη Νοτιοανατολική Ασία, με έμφαση σε πολύ ειδικές ανάγκες στους τομείς της ετοιμότητας και άμβλυνσης μικρής κλίμακας, που εντοπίζονται μέσω αξιολόγησης προηγούμενων προγραμμάτων δράσης. Επίσης, δίνεται προτεραιότητα στον καθορισμό δεσμών με δραστηριότητες μείωσης του κινδύνου.

7. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Το 2004 θα είναι το πρώτο έτος εφαρμογής του ανανεωμένου νομικού και χρηματοδοτικού πλαισίου των σχέσεων της ΕΧΟ με τις διάφορες ομάδες χορηγών (φορείς του ΟΗΕ, διεθνείς οργανισμοί και ΜΚΟ). Τα πλαίσια αυτά δεν εστιάζουν πλέον στον έλεγχο εισροών αλλά στον καθορισμό σαφών στόχων και δεικτών για καλύτερη μέτρηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων που χρηματοδοτεί η υπηρεσία.

Μετά την έναρξη ισχύος του νέου δημοσιονομικού κανονισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κανόνων εφαρμογής του τον Ιανουάριο του 2003, η Χρηματοδοτική και Διοικητική Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Ηνωμένων Εθνών (FAFA) υπογράφηκε στις 29 Απριλίου 2003 και εφαρμόζεται σε όλες τις συμφωνίες συνεισφορών μεταξύ της Επιτροπής και φορέων του ΟΗΕ.

Οι νέες Συμφωνίες Πλαίσιο Εταιρικής Σχέσης (στο εξής ΣΠΕΣ) με ΜΚΟ και με Διεθνείς Οργανισμούς (ήτοι που καλύπτουν τους Διεθνείς Οργανισμούς που δεν αποτελούν μέρος της FAFA, όπως η ΔΕΕΣ ή η ΔΟΕΕΣ) έχουν οριστικοποιηθεί και θα αρχίσουν να ισχύουν την 1η Ιανουαρίου 2004.

Οι ισχύουσες ΣΠΕΣ με ΜΚΟ δεν ανανεώθηκαν αυτομάτως. Όλες οι προηγούμενες ΜΚΟ-εταίροι που επιθυμούσαν να υπογράψουν τη νέα ΣΠΕΣ χρειάστηκε να υποβληθούν σε διαδικασία επιλογής με βάση τα κριτήρια ποιότητας που καθορίζονται στο νέο δημοσιονομικό κανονισμό της Επιτροπής. Η διαδικασία αυτή θα εφαρμοστεί από την 1.1.2004 σε όλες τις νέες αιτήσεις για εταιρική σχέση.

Το προσωπικό κατάρτισης των εταίρων αποτελεί βασικό ζήτημα το 2004 προκειμένου να εξασφαλιστεί ομαλή κατά το δυνατό μετάβαση από το ισχύον στο νέο νομικό πλαίσιο. Εν προκειμένω, ένα πλήρες πρόγραμμα κατάρτισης, που

καλύπτει τα κεντρικά γραφεία και το επιτόπιο επίπεδο, θα εφαρμοστεί το δεύτερο εξάμηνο του 2004. Υλικό κατάρτισης που προορίζεται για την εκμάθηση εξ αποστάσεως θα διανέμεται σε όλες τις ενδιαφερόμενες ΜΚΟ. Η ECHO προτίθεται επίσης να στηρίζει πρωτοβουλίες από τους ίδιους τους εταίρους για την ανάπτυξη υλικού κατάρτισης και την οργάνωση σεμιναρίων. Για το σκοπό αυτό, θα δημοσιευθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων προκειμένου να επιλεγούν κατάλληλα έργα.

Η προαναφερόμενη διαδικασία επιλογής επιτρέπει στην Υπηρεσία να δημιουργήσει δίκτυο ποιοτικών εταίρων που θα εφαρμόζουν δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας.

Όσον αφορά τους **λογιστικούς ελέγχους**, η ECHO θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τη συνήθη πρακτική λογιστικού ελέγχου ολοκληρωμένων έργων στα κεντρικά γραφεία των εταίρων σε διετή κύκλο. Θα συνεχιστεί η επικέντρωση στην επιβεβαίωση του κόστους και στην επανεξέταση της καταλληλότητας των χρηματοδοτικών συστημάτων των εταίρων. Καθώς ο αριθμός των ολοκληρωμένων λογιστικών ελέγχων αυξάνει, θα αρχίσει να αναπτύσσεται ένα νέο καθήκον επανεξέτασης των δράσεων που αναλαμβάνουν οι εταίροι βάσει των συστάσεων προγενέστερων λογιστικών ελέγχων. Τα υπό εκτέλεση έργα επιτόπου θα συνεχίσουν επίσης να αποτελούν αντικείμενο λογιστικών ελέγχων, όπου η επιλογή του λογιστικού ελέγχου θα βασίζεται κυρίως στα χαρακτηριστικά κινδύνου και μεγέθους του εταίρου. Για να εξασφαλιστεί ότι η διαδικασία λογιστικού ελέγχου παραμένει σύγχρονη η μεθοδολογία λογιστικού ελέγχου θα βελτιωθεί περαιτέρω, χρησιμοποιώντας με αποτελεσματικό τρόπο τόσο εσωτερικούς όσο και εξωτερικούς πόρους λογιστικού ελέγχου.

8. ΑΛΛΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Θεματική χρηματοδότηση: Σε περιορισμένη κλίμακα, η ECHO θα συνεχίσει να εφαρμόζει επίσης θεματική προσέγγιση της χρηματοδότησης, προκειμένου να στηρίξει τις ειδικές εντολές συγκεκριμένων εταίρων. Προϋπόθεση είναι ότι οι θεματικές συνεισφορές επιφέρουν προστιθέμενη αξία για την ικανοποίηση των αναγκών ανθρωπιστικού χαρακτήρα και την ενίσχυση της ικανότητας ανταπόκρισης της ανθρωπιστικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του προσωπικού. Το 2002/2003, η ECHO στήριξε ήδη την UNHCR για την υλοποίηση της κύριας εντολής που είχε λάβει, την προστασία των προσφύγων, με χρηματοδότηση δράσεων της UNHCR για την προστασία, την ασφάλεια και την καταχώρηση προσφύγων. Τα διατεθέντα κεφάλαια επέτρεψαν στην UNHCR να αναπτύξει λογισμικό για την ενοποιημένη καταχώρηση προσφύγων, που θα εφαρμοστεί σε 20 χώρες το 2004. Για το 2004, εξετάζεται η στήριξη πρόσθετων θεματικών δραστηριοτήτων, στις οποίες θα περιλαμβάνονται κατά πάσα πιθανότητα τα δικαιώματα των παιδιών και η βελτίωση των μηχανισμών συντονισμού για δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας.

Αξιολόγηση: Όπως το 2003, το πρόγραμμα αξιολόγησης της ECHO θα συγχρονίζεται με τη διαχείριση δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας, διατηρώντας το τριπλό επίκεντρό της: **δράσεις χώρας** (γενικά προγράμματα, αποφάσεις και συμβάσεις για κάθε ενέργεια)· **εταίροι** (π.χ. MSF)· και **θεματικά ζητήματα** (π.χ. ύδρευση, παιδιά, ισότητα των φύλων κ.λπ.). Ωστόσο, ειδικότερα στην επιλογή θεματικών μελετών και ζητημάτων που επιλέγονται για κοινές προσπάθειες αξιολόγησης με ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ, το ετήσιο πρόγραμμα αξιολόγησης

της ECHO δείχνει ισχυρότερη σύνδεση με τον κύκλο στρατηγικού προγραμματισμού της ECHO, ώστε να εκτιμώνται καλύτερα οι δραστηριότητές της σε σχέση με στρατηγικούς στόχους. Για να τύχει περαιτέρω βοήθειας η συγκεκριμένη σύνδεση του προγράμματος αξιολογήσεων θα έχει προοπτική μεγαλύτερη του ενός ημερολογιακού έτους. Σήμερα απαιτείται περαιτέρω επικέντρωση στη χρησιμοποίηση αξιολογήσεων, μελετών και επανεξετάσεων προκειμένου να δημιουργηθούν μεθοδολογίες, οδηγοί και εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να συνδράμουν τους εταίρους της ECHO στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν τεχνική ικανότητα.

Στρατηγική πληροφόρησης και επικοινωνίας: Οι δραστηριότητες πληροφόρησης στη διάρκεια του 2004 εστιάζονται στην κοινοποίηση των αξιών, αρχών και συγκεκριμένων επιτευγμάτων της ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη διατήρησης ενός «ανθρωπιστικού χώρου» στη διάρκεια κρίσεων και διασφάλισης της αξιοπρέπειας των πληθυσμών σε ακραίες καταστάσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Η στρατηγική καθοδηγείται από τέσσερις βασικές κατευθύνσεις: έχει ως στόχο φορείς που πολλαπλασιάζουν την πληροφόρηση όπως διαμορφωτές κοινής γνώμης στην ΕΕ και τις υπονήφιες χώρες, νέους και τα μέσα ενημέρωσης? εστιάζεται σε λιγιστά αλλά ουσιαστικά βασικά μηνύματα? αναπτύσσει ευρύτερη αντανάκλαση της πληροφόρησης μετακινούμενη από δράσεις απλής προβολής στην ενεργή προώθηση ανθρωπιστικών αρχών και αξιών? και, τέλος, εφαρμόζει αυστηρότερη προσέγγιση αποτελεσματικότητας του κόστους, χρησιμοποιώντας διαθέσιμους πόρους με τη μέγιστη δυνατή επίπτωση. Αυτό συνεπάγεται - μεταξύ άλλων - ευρύτερη χρήση μέσων πληροφόρησης υψηλού αντίκτυπου όπως οπτικοακουστικές παραγωγές και το διαδίκτυο.

Βελτίωση των συστημάτων υποβολής εκθέσεων και του περιβάλλοντος ΤΠ: η βασισμένη στην απόδοση προσέγγιση της ECHO που επιδιώκεται - μεταξύ άλλων - με τις νέες ΣΠΕΣ υποστηρίζεται με προσαρμογή των υφιστάμενων μέσων υποβολής εκθέσεων και συστημάτων ΤΠ. Η αποτελεσματική παρακολούθηση των χρηματοδοτούμενων δράσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισροές που παρέχουν τα επιτόπια γραφεία. Τοιουτοτρόπως, είναι αποφασιστικής σημασίας η επιτόπια υποβολή εκθέσεων να επιτρέπει στην ECHO να παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων της και τη μέτρηση του αντίκτυπου των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας. Συνεπώς, οι εμπειρογνώμονες θα χρησιμοποιούν επιτόπου νέες κατευθυντήριες γραμμές υποβολής εκθέσεων, που θα διευκολύνουν την εφαρμογή και παρακολούθηση της ετήσιας στρατηγικής για τη βοήθεια, την παρακολούθηση των αποφάσεων χρηματοδότησης και την εκτίμηση των δράσεων των εταίρων.

Στο πλαίσιο του HOLIS («Τοπικό Σύστημα Πληροφόρησης της Υπηρεσίας Ανθρωπιστικής Βοήθειας»), του πολυετούς προγράμματος της ECHO για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος της τεχνολογίας της πληροφορίας (ΤΠ), το πρόγραμμα εργασίας για το 2004 εστιάζεται στην ανάπτυξη εφαρμογής λογισμικού για το δελτίο εκτίμησης νέου έργου ("FichOp 2G"). Μέχρι τα τέλη του 2004 θα διατεθεί πρωτότυπο. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τις αναγκαίες προσαρμογές των τοπικών συστημάτων πληροφόρησης σε αλλαγές που προβλέπονται στις δημοσιονομικές εφαρμογές της Επιτροπής (π.χ. SINCOM III και CRIS).

Ασφάλεια των εργαζομένων στον τομέα της αρωγής: η βελτίωση της ασφάλειας και προστασίας του προσωπικού της ανθρωπιστικής βοήθειας και της προστασίας του προσωπικού της ECHO παραμένει βασικό θέμα το 2004. Η Υπηρεσία θα συνεχίσει τις προσπάθειες που καταβάλλει για την ενίσχυση του δικού της συστήματος διαχείρισης ασφάλειας στα κεντρικά γραφεία και επιτόπου μέσω βελτιωμένου συντονισμού και συνεργασίας σχετικά με ζητήματα ασφάλειας με τους ενδεδειγμένους εταίρους στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Θα ενισχυθούν επίσης οι μηχανισμοί ασφάλειας των εταίρων. Θα αναληφθούν ορισμένες πρωτοβουλίες για την κατάρτιση και τον εξοπλισμό. Ειδικότερα, η ECHO θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί είδη ασφάλειας (π.χ. ασυρμάτους VHF) στο πλαίσιο συνήθων συμβάσεων. Θα παρέχει επίσης αυξημένη στήριξη σε ειδικά σχετικά με την ασφάλεια έργα και μελέτες με κατάλληλους εταίρους.

Η ECHO θα παρακολουθεί στενά και θα υποστηρίζει το έργο των Οργανισμών των ΗΕ σε σχέση με τα μέτρα που λαμβάνει για τη διασφάλιση της προστασίας του προσωπικού των Ηνωμένων Εθνών, του συνεργαζόμενου προσωπικού και του προσωπικού ανθρωπιστικής βοήθειας που απασχολείται στις περιοχές των συγκρούσεων, όπως απαιτεί το πρόσφατο Ψήφισμα 1502 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ (2003). Θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει υποστηρικτικό ρόλο όσον αφορά τη φιλοσοφία στην οποία βασίζεται το παρόν έγγραφο, ειδικότερα ότι η ανθρωπιστική βοήθεια πρέπει να παραμείνει ουδέτερη προκειμένου να αποφεύγεται η ομηρία της από πολιτικές σκοπιμότητες και η διακύβευση της ασφάλειας των εργαζομένων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ECHO εξακολουθεί να εφαρμόζει την πολιτική της αυστηρής τήρησης των θεμελιωδών αρχών και αξιών της ανθρωπιστικής βοήθειας, συγκεκριμένα ουδετερότητα, αμεροληψία και ανεξαρτησία. Είναι πεπεισμένη ότι η αυστηρή τήρηση αυτών των αρχών είναι όσο ποτέ άλλοτε σημαντική λόγω των ανησυχητικών τάσεων, τόσο σε θεσμικό πλαίσιο όπου ορισμένες πολιτικές δυνάμεις τείνουν να θεωρούν την ανθρωπιστική βοήθεια μέσο εξωτερικής πολιτικής ή διαχείρισης κρίσεων, όσο και στη διαρκώς πιο επισφαλή επιτόπια πραγματικότητα όπου οι ίδιες οι ανθρωπιστικές οργανώσεις αποτελούν στόχους αντιμαχόμενων φατριών.

Για την ECHO, ο βέλτιστος τρόπος διαφύλαξης του «ανθρωπιστικού χώρου» είναι η εξαιρετική προσήλωση στην τήρηση των αρχών της ορθής βοήθειας (δηλ. παροχή βοήθειας με βάση τις ανάγκες και όχι τις πολιτικές σκοπιμότητες), η τήρηση δέσμευση για υψηλής ποιότητας συνδρομή και η διατήρηση διαφανούς διαλόγου με άλλους σημαντικούς παράγοντες, τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και σε πολυμερή ανθρωπιστικά fora.

Η εμπειρία των πρόσφατων κρίσεων στο Αφγανιστάν, στη Μέση Ανατολή και στο Ιράκ δείχνει ότι οι ανωτέρω αρχές αποτελούν βασικές απαιτήσεις για την αποτελεσματική παροχή βοήθειας, τη διατήρηση της πρόσβασης στους ενδεείς πληθυσμούς και τη διασφάλιση της ζωής και της ασφάλειας του προσωπικού της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Παράλληλα με την αναζήτηση κατάλληλων και σχετικών μηχανισμών κοινολόγησης της πληροφόρησης, οι δραστηριότητες διαχείρισης πολιτικο-

στρατιωτικών κρίσεων πρέπει να διαχωρίζονται αυστηρά από δράσεις αμιγούς ανθρωπιστικής βοήθειας. Ο θεμελιώδης λίθος της ανθρωπιστικής βοήθειας, που εξακολουθεί να αποτελεί πολύ συχνά το μόνο μέσο επιβίωσης για εκατομμύρια απελπισμένων ανθρώπων, παραμένει η τήρηση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από όλα τα συμμετέχοντα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των χορηγών.